

OBSAH

1. ROZDĚLENÍ GEOLOGICKÝCH VĚD	4
2. VÝVOJ MINERALOGIE	5
3. VÝZNAM NEROSTŮ A HORNIN	6
4. CHEMICKÉ SLOŽENÍ ZEMSKÉ KŮRY	7
5. MINERALOGIE	8
5.1. Mineralogie všeobecná	8
5.2. Krystalografie	8
5.2.1. Vnitřní stavba nerostů	11
5.2.2. Krystalová souměrnost	14
5.2.3. Omezení krystalů	16
5.2.4. Krystalové osy, osní kříž	17
5.2.5. Druhy krystalových ploch	17
5.2.6. Základní krystalografické zákony	18
5.2.7. Tvar krystalů	19
5.2.8. Krystalografické značky (symboly, indexy)	20
5.2.9. Krystalografické projekce	21
5.2.10. Krystalové soustavy	22
5.2.11. Krystalové srůsty	30
5.2.12. Pseudosymetrie	31
5.2.13. Pseudomorfózy - klamotvary	32
5.2.14. Vývin krystalů a akcesorie krystalových ploch	32
5.3. Fyzikální vlastnosti nerostů	32
5.3.1. Hustota	33
5.3.2. Tvrdost	34
5.3.3. Roztopnost	34
5.3.4. Rozpustnost a lepty	34
5.3.5. Luminiscence, fluorescence, fosforescence	35
5.3.6. Tepelné vlastnosti nerostů	35
5.3.7. Magnetické vlastnosti	35
5.3.8. Elektrické vlastnosti	36
5.3.9. Radioaktivita nerostů	36
5.3.10. Optické vlastnosti nerostů	36

5.3.10.1. Lom světla	37
5.3.10.2. Rozklad světla	39
5.3.10.3. Dvojlom a polarizace	40
5.3.10.4. Polarizační přístroje.	41
5.3.10.5. Barva a pleochroizmus	42
5.3.10.6. Zhášení	43
5.3.10.7. Interference světla	44
5.3.10.8. Pozorování minerálů ve sbíhavém (konvergentním) světle.	44
5.3.11. Izomorfie (krystalová soutvarost)	45
5.3.12. Polymorfie (krystalová různotvarost)	45
5.3.13. Izodimorfie	46
5.3.14. Podvojně soli	46
5.4. Vznik a výskyt nerostů a ložisek	46
5.4.1. Vznik nerostů z magmatu	47
5.4.2. Vznik nerostů z plyných exhalací povrchových vyvěřelin	48
5.4.3. Hydrotermální vznik nerostů	48
5.4.4. Vznik nerostů zvětráváním původních nerostů a chemickou sedimentací.	48
5.4.5. Minerály vzniklé pochody biochemickými - biolity	49
5.4.6. Druhotné nerosty	49
5.4.6.1. Nerosty vzniklé zvětráváním.	50
5.4.6.2. Nerosty vzniklé kontaktní a regionální metamorfozou	52
5.5. Mineralogie systematická.	52
5.5.1. Prvky	53
5.5.1.1. Prvky nekovové	53
5.5.1.2. Prvky kovové	56
5.5.2. Sulfidy a sírné soli	59
5.5.3. Halogenidy (halovce)..	64
5.5.4. Oxidy.	66
5.5.5. Boritany	72
5.5.6. Uhličitany - karbonáty.	72
5.5.7. Křemičitany - silikáty	75
5.5.8. Fosforečnany (fosfáty).	89

5.5.9. Uranové slídy.	90
5.5.10. Nitráty (dusičnany).	90
5.5.11. Sulfáty (sířany).	91
5.5.12. Wolframany a molybdenany.	93
5.5.13. Nerosty organického původu (organolity).	93
6. PETROLOGIE	95
6.1. Rozdělení hornin	95
6.2. Horniny vyvřelé.. . . .	96
6.2.1. Vznik vyvřelých hornin.	96
6.2.2. Vlastnosti magmatu.	97
6.2.3. Krystalizace magmatu.	97
6.2.4. Tvary těles magmatických hornin.	98
6.2.5. Nerostné složení magmatických hornin.. . . .	100
6.2.6. Stavba vyvřelých hornin.	100
6.2.6.1. <i>Struktury vyvřelých hornin</i>	100
6.2.6.2. <i>Textury vyvřelých hornin</i>	101
6.2.7. Systematický přehled vyvřelin.. . . .	102
6.2.7.1. <i>Hlubinné vyvřeliny</i>	102
6.2.7.2. <i>Žilné horniny</i>	105
6.2.7.3. <i>Výleonné horniny (vulkanické)</i>	108
6.3. Horniny usazené (sedimentární)	114
6.3.1. Kontinentální prostředí	115
6.3.2. Suchozemské (subaerické) prostředí.. . . .	115
6.3.3. Vodní (subakvatické) prostředí.	115
6.3.4. Minerální složení usazených hornin.	116
6.3.5. Stavba usazených hornin	116
6.3.5.1. <i>Struktury usazených hornin (Pauk, Bican 1978)</i>	116
6.3.5.2. <i>Textury usazených hornin</i>	117
6.3.6. Klasifikace usazených hornin	118
6.3.6.1. <i>Karbonátové sedimenty</i>	123
6.3.6.2. <i>Soli</i>	123
6.3.6.3. <i>Organogenní sedimenty (biolity)</i>	124
6.3.6.4. <i>Allity</i>	126
6.3.6.5. <i>Hořlavé sedimenty (kaustobiolity)</i>	126

6.3.6.6. Vulkanoklastické (pyroklastické) sedimenty	126
6.4. Horniny přeměněné (metamorfované)	127
6.4.1. Druhy přeměn (Kočárek - Petržílek, 1962)	127
6.4.2. Nerostné složení přeměněných hornin	129
6.4.3. Struktury přeměněných hornin	129
6.4.4. Textury přeměněných hornin	129
6.4.5. Systematický přehled přeměněných hornin	130
6.4.5.1. Přeměněné kyselé vyvřeliny	131
6.4.5.2. Přeměněné bazické vyvřeliny (metabazity)	133
6.4.5.3. Přeměněné ultrabazické horniny	133
6.4.5.4. Přeměněné úlomkovité usazeniny	133
6.4.5.5. Přeměněné karbonátové horniny	135
6.4.5.6. Migmatity	136
6.4.5.7. Horniny obsahující organickou příměs	137
6.4.5.8. Přeměněné páskované železné rudy, jaspility	137
6.4.5.9. Diaspority a smirky	137
7. GEOLOGIČTÍ ČINITELÉ OVLIVŇUJÍCÍ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (environmentální geologie)	138
7.1. Příklady vybraných geologických lokalit jižních Čech členěné podle genetické příslušnosti (Chábera 1982)	139
8. GEOLOGICKÁ STAVBA A TĚŽBA NEROSTNÝCH SUROVIN V JIŽNÍCH ČECHÁCH (Chábera 1985)	141
SEZNAM LITERATURY	143